

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополуночі.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в саєжі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Чи справді що змінило ся?

(З нагоди статі п. М. Лозинського про положенє руского народу в Галичині).

В Літерат. Наук. Вістнику за січень появиля ся доволі обемиста статя п. Лозинського з наведеним в горі наголовком, в котрій він обговорює сучасне положенє Русинів в Галичині з того часу, як обняв становище намісника др. М. Бобжинський. П. М. Лозинський яко головний редактор «Діла», органу Народного Комітету, чус ся до певної міри обмеженням у висловлюваню своїх поглядів становищем супроти сеї організації, отже дає собі більшу волю яко дописуватель «Л. Н. Вістника», видаваного тепер у Києві, а також яко дописуватель київського дневника «Рада». Бажаємо отже познакомити наших читачів з основою яго виводів і подати до того наші замітки тим більше, що п. Лозинський, заставляючи ся над згадуваною по всяких дневниках «угодою», і не подавши ніяких доказів ані виїмок з наших статей, ввевняє, начеб «Руслан», роздумуючи те, про що польські органи преси говорили лиш натяками, до великого значіння та приписуючи се в першій мірі прихильности до української справи намісника Бобжинського, а в дальшій політичному розумови і тактови соймової політики українських послів, почав голосно грати в трубу відродженя «нової ери».

Взагалі п. Лозинському привиджує ся всюди, неначеб уносив ся якийсь невидимий і невловимий дух «угоди», хоч не бачимо нігде ані тих, що годилиб ся з собою, ані навіть тих, що бажалиб годити ся. Видно, сама згадка, яка появляла ся то по всепольских, то по москвофільских часописях про якісь нібито угодові заходи, так лякає наших крайних політиків, що їм всюди привиджує ся «угода» неначе якась страшна кара, що напосіла ся на знищенє україн.-руского народу!

Хоч п. Лозинський зовсім безосновно і без доказів підсуває «Русланови» роздуванє натяків польских часописий про угоду і трубленє про відродини «нової ери», хоч не міг на нічо иншого покликати ся, лише на «легкі похвали» д-ра Трильовського з парламентарної трибуни для наслідника пок. гр. Потоцького, та на демонстрацію всепольської молодежи в часі промоції на університеті проти теперішнього намісника, а всеж таки і він

присгає до думки тоїж молодежи, що «угодові тенденції» таки існують а Бобжинський — їх spiritus movens et agens». От тому то й присвячує сій справі згадану статю в «Л. Н. Вістнику» і передо всім дає вивід, як то Поляки розуміють уладженє відносин двох сусідних народів на основі принципу рівні з рівними, вільні з вільними і доходить до висновку, що они розуміють під тим «вічну злуку українського народу з польським державним організмом, переміну сего народу на gente Rutheni — natione Poloni, на Поляків говорячих по українськи, на етнографічну групу і т. д. А виснувавши таку характеристику польско-рускої угоди, впевняє п. Лозинський, що ова в цілій основі підходить до т. зв. «нової ери» (з 1890 р.)

Не хочемо вдавати ся тут в оцінку давних історичних угод, роблених між Польщею а Україною, бо се і задалеко відвелоб нас від властивого предмету, від сучасности і се добре відомо кождому, що троха розчитував ся в історії. Одначе заява п. Лозинського, начеб подана ним характеристика польско-русских угод підходила в цілій основі до т. зв. «нової ери», стає певним доказом, що п. Лозинський не задає собі труду, прослідити хоч троха безсторонно і хоч троха основно всего того, що доси про сю справу оповіщено. А оповіщено про так зв. «нову еру» доси доволі не дневникарського, але й документального матеріялу, маємо вже виразно ствержені придбаня сеї політики, що можна на певно сказати, що уложена п. Лозинським характеристика «угоди» зовсім не може бути віднесена до т. зв. «нової ери».

Тимто не думаємо тут на ново переказувати і доказувати того, що про сю справу доволі широко було писане, а значимо лише се, що тоді (1890) розходило ся австрійському і краєвому правительству с те, щоби Русини-народовці відчепили ся від усяких крайних живел (москвофільских і радикальних), а станули на основі державної ідеї австрійської. Австрійське правительство мало пособляти свобідному національно-культурному розвитку Русинів в межах Австрійської держави, а до такого розвитку мали причинити ся такі придбаня осягнені наслідком політичного звороту в 1890 р. як засновани по східно-галицьких учительских семінариях (Львів дві, Тернопіль, Станіславів, Сокаль, Самбір) 4 кл. руских шкіл вправ, засновани руских гімназий (Черемішль, Коломия, Тернопіль), руских катедр в львівськїм університеті (історії і 2-га літератури), матеріяльне

обезпеченє Н. Товариства ім. Шевченка віддачею печатаня шкільних книжок і наділенем сталими підмогами, уживанє рускої мови в урядованю з рускими сторонами, видаванє Вістника держ. і краєв. законів рускою мовою і фонет. правописию, засновани руского тов-а обезпечень «Двістер» і т. д.

Переведенє тих придбань в користь национ. культурного розвитку Русинів прийало на себе австрійське правительство (краєве а вчасти центральне, відповідно до обсягу ділани), отже й задлятого не можна тут ніяким способом прикладати до т. зв. «нової ери» характеристики «угоди», яку витворив п. Лозинський на основі свого розумованя. А що до сего можна ще впевнити ся і з того завзяти, з яким тоді польські загорілі часописи (найбільш Dziennik Polski) накинули ся на правительство, що оно поза плечима Поляків робить якісь переговори.

Сі придбаня, які ми в горі навели, мали положити підвалини до свовідного національно-культурного і економічного розвитку Русинів, а не лише «до плеканя етнографічної окремішности», як се натягає п. М. Лозинський. Таке представленє п. Лозинського, начеб «нова ера» була «пробою за ціну реальних уступок в області засобів, потрібних до плеканя етнографічної окремішности, узи с кати від тодішнього народовецкого табору з годун а перемінюванє українського народу в «Поляків, говорячих по українськи», є нічим иншим, як свідомим фалшованєм правди, недостойним публіцистичного пера. Досить нагадати тут цілими роками кидані напасти «Галичаніна» на рускі гімназії, на культ Т. Шевченка, введений Радою шк. кр. і рускими учениками і т. п., щоби зрозуміти, як різко розминає ся з правдою твердженє п. Лозинського, начеб т. зв. «нова ера» мала метою узисканє від народовців згоди «на перемінюванє українського народу в Поляків говорячих по українськи». Хто з гори собі уложив тісну формулку і насильно намагав ся підвести під ню свій вивід, то очевидно не міг дійти до правдивого представленя справи а приневолений був сфалшувати дійсну правду.

Що т. зв. «нова ера» не принесла значнійших успіхів для національно-культурного і економічного розвитку Русинів, про се також багато писано і вказувано, що значна вина за се спадає і на самих Русинів-народовців та їх провідників, що замість вихисновувати осягнені придбаня для национ. культ. розвитку, вдались в консолідацію з москвофі-

лами, ратуючи їх від занепаду і посягаючи дальшому розростови москвофільства.

(Дальше буде).

Бюджетова промова

посла о. Тита Войнаровского

виглошена в палаті послів на засіданню дня 15. листопада 1908.

(Конець).

Богатші селяни старали ся часто на власний кошт упорядкувати свій стан посіданя. Они платили за помір по 400 а навіть 500 К, однак надармо, бо евіденция не могла прийняти мапок, які відповідали дійсному станови посіданя, бо їх не можна було втягнути в оригінальну мапу катастральну не пересуваючи рівночасно границю сумежних парцель. В наслідок сего в многих случаях при змінах посілости відбуває ся поділ в ідеальних частях. Є ще цілі села, як Лядске, Жураки, Тисьменичани і и., де переводять ся від давна зміни посілости в ідеальних частях (відзив: всюди!). Через те стають відносини в Галичині щораз більше ідеальні. Кілько процесів потягнули за собою сі неупорядковані приватно-правні відносини а разом з сим коштів комісійних, стемплевих такє і коштів адвокатских!

Так пр. в сім році знизили себе два мужики в селі Сороках, повіт Коломия, процесами, які вели якраз через невірне затягнене в книги ґрунтові. Другий случай. Через цілий рік процесують ся о громадске пасовиско громади Трофанівка і Баливці, рівнож в причини фалшивого внесєня в ґрунтові книги. Як не минутий наслідок таких процесів крім матеріяльних втрат, слідує обопільне пристрастне ворогованє (поборюванє) не лиш між поодинокими селянами-хлопами але і між цілими громадами.

Я не маю спроможности доказати цифрами, які суми платять через се річно селянство. В суді не дають дат, бо се має бути урядова тайна. Сі видатки коштують наших селян безпечно більше, чим проценти від гіпотечних довгів.

Не менше замішанє справляє незгідність евіденції з дійсним станом посіданя також в вимірі податків, коли зважить ся, що селянинови ніколи не подають до відома, кілько і за що податків має платити, як і те, що уряди податкові систематично помиляють ся на шкоду селян, а се трафляє біднійше населєне, яке не є в силі в кождім поодинокім случаю радити ся адвоката і платити собі заступника.

При сій нагоді не можу поминути надужити в судівництві, які нині є на порядку деннім, неначе би они були експозитурами адміністраційних властей.

Описанє нелегальне постуованє правительства звертає ся не лише проти селян але і проти руского духовенства. Для характеристики наведу слідуєче: інституция парохів відбуває ся правильно в марті. Отже політичні власти старають ся заздалегідь вже в осєни виваймати ерекціональні ґрунти чужим особам хочби навіть за безцін, через що они очевидно спричиняють необчислимї шкди дотичному парохови, бо він приневоленї звинутти своє господарство. Також і на слідуєчий рік не має він паші для робучого інвентаря а крім сего має на подвірї і в ерекціональних будянках через цілий рік чужого господаря. В таких справах вношено в високій палаті засєдно інтерпеляції, які очевидно остали без наслідку і відповіді із сторони правительства.

Міг бим навести деякі напасти правительства і на князів нашої церкви, котрі злобою не уступають висше наведєним, однак з огляду на їх високе становище хочу се замовчати.

Разячим приміром безправного поведєня правительства супроти Русинів є найновійші події на львівскім університеті. Правительство

зобовязало ся до осєни оснувати на львівскім університеті дві катедри з рускою викладною мовою. Сеї обовязуючої обіцянки правительство не додержало. Однакож супроти теперішного поважного політичного положєня, потребуєчи прихильности Русинів, старає ся правительство заховати бодай позір, що вступає на дорогу справедливого, законного поведєня супроти них і вставило в бюджет на 1909 рік відповідну квоту на дві згадані катедри. В наслідок піддержуваня правительством десятками літ нетерпимости супроти руского населєня, здеморалізовано часть польскої суспільности до того стєпеня, що загинуло в неї усяке розумінє для етики, і се звиродненє видало такі наслідки, як послідне зневаженє намісника на львівскім університеті.

Серед таких обставин звиває ся нас, як би на глум, впливати успокоючо на народні верствя. Недостає ще лиш того, щоби Г. Бог відвернув ся від нашого краю, терпєливість населєня урвала ся, та щоби прислано ще ката.

Понадто представляє правительство систематично руский нарід як елемент ворожий для династї і для держави, щоби в сей спосіб узискати від часу до часу санкцію виїмкового закона а мати вільну руку для своєї винищуючої політики.

Правительство випробувало на нас усі можливі способи винищуючої політики, але надармо. Руский нарід привик від десятків літ до безнастанної боротьби. З усіх сторін світа, з близька і з далека вдирали ся в рускі краї ватаги грабежників, горе і злидні не чужі напому народови. Колиж руский нарід тільки перебув, то оправдана є надія, що він ще переживє і польско-австрійску недолю.

Хочу допомогти винищуючій політиці правительства і піддам успішнійші средства: заключити подібні договори як з Сербією ще і з Румунією, Болгарією та Аргентинією і побудуйте до того канал Дунай-Одра, щоби з одної сторони наш мужик платив своїми податками відсотки від вложеного на се капіталу а з другої сторони заморєві держави могли дешево ввозити збіже, присилуйте таким чинном більшу посілність замість, управляти збіже на своїх обшарах, випасати худобу, щоби мужик втратив не лише одинокий теперішній дохід з плеканя худоби, але заравом і зарібки при управі збіжа, то думаю, хот яї не заручаю, що се було би смертним ударом для нашого мужика, однак впєвняю, що через се будуть зруйновані усі інші селяни в Австрії.

Чи не було би порадійше і розумійше по безуспішних пробах роблєних стільки літ, завернути вкінци на иншу дорогу, коли вже не з огляду на наше добро, то бодай для добра династї і держави?

Руский нарід, хоч в самій Австрії не так численний, може мимо того в рішаючій хвилі стати для держави рішаючим чинником розваживши всесторонно, що Русини розчарували ся вже нераз на своїх сусідах і що їм нема куди пригорнутись.

Звісна є алегория про вітер і сонце. Теплом може правительство нас собі здєнати — силою віколи. Сєго року панує в Галичині голод. Послїдна надія сільского населєня на картоплі завєла, бо сі лежать замерзні під снігом. Тутки має правительство нагоду показати свою людяність і добру волю. Давайте голодуючому населєню в міру потреби безпроцентові позички через райфайзенівскі каси! Коли таким способом покажете добру волю, тоді я прийду з позитивними предложениями до піднесєня нашого народа, мучєного і неволеного сотки літ.

Нам та нашим виборцям було би мило, аби ми вже раз могли голосувати за державним бюджетом, серед теперішних однак обставин є се для нас неможливим. (Оплєски і признаня).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Новий міністер скарбу др. Білїньскій обняв вже урядованє і начеркнув в кількох словах свою програму перед зібраними на єго повитанє урядниками. Тепєрїшня задача єго яко міністра скарбу далеко труднійша як перед 12 роками, коли то засоби скарбу дійшли до небувалої висоти, підчас коли тепєр зовсім вичерпані. Надїє ся однак, що розвьяє її при помочи парламенту, без котрого нема ніякої скарбової реформи. Від всіх ділів вимагає як найбільшої ошадности і чесноти а що незвичайно конєчне і законами предвидженє, має бути перевєдєне. Се відносить ся і до будови каналів.

Narodni Listy подають, що бар. Бінерт розпічне переговори з представниками парламентарних сторочництв в справі начерку праць для обрад парламенту, в сім тижні. Обі палати державної ради мають зібрати ся в марті і по як найскоршїм уконституованю мають полагодити всі рєчинцеві предлоги, як контингент рекрутів, закон о удєржавленє півн.-західної залїзниці і товариства державних залїзниць. Правительство має надїю, що парламент ухвалить сі предлоги в обовязуючїм рєчинци. Щоби запевнити чєскому соймови спосібність до праці, рїшає ся правительство на все можливе.

Минувшої неділі відбув ся в Празі бумєль німєцких студентів на Перекпах зовсім спокійно. Тогож дня відбуло ся засіданє чєского виконного комітєту, на котрїм одноголосно ухвалєно недовіре бар. Бінертові і новому кабинетови яко неприязному Чехам і Слavianам і вспятному правительству.

Виконний комітєт поступового слонїньского сторонництва осудив на засіданю в Цилєї поступованє нар.німєцких сторонництв, що спричинили замкненє сєсії і перешкодили ухвалєню важних законів з области суспільної і економічної. Новому кабинетови вивідають они як найострійший опір і домагають ся парламентарного кабінєту, в котрїм був би і за тупник полудневих Слavian, як також скорого скликанє парламенту.

На засіданю конституційної анкєти для Босни і Герцєвини, відчитано заяву Музулман, що вьяснєє їх становище в поодиноких точках. Більшу часть засіданя заняли наради над справою горожанських прав, що мають бути запоручєні конституцією. На слідуєче засіданє покликано ще нових учасників. Радикальні Сєрби не явили ся, прочі Сєрби беруть участь.

Заграниця.

В Сєрбїї повстали дві партії, які є нічим иншим, лише боротьбою молодорадикалів зі старорадикалами. На чолі одної партії стоїть Пасич, тепєр уже противний війні з Австро-Угорщиною, на чолі другої партії міністер війни Жівкович, що хоче сєйчас розпочинати війну. Кажуть, що Пасич віднесє побїду і стане на чолі кабінєту, підчас коли кабінєт Вєлімировича упаде, хоч з другої сторони впєвняють, що сєй останній удєржить ся при кермі державній, а іменно в сей спосіб. Др. Милованович має вплинути в тім напрямі, щоби Жівковичєви признано додатковий кредит на воєнні цілі, затє не наступить висланє сєрбского пропамятного письма до європейских держав. Він має на найближшїм засіданю скупштини доказати се, що пропамятне письмо не буде висланє та заявити, що Росия і Англія сєго собі бажають і лише під тим услївєм

вступлять ся за якоюсь уміркованою ви-нагородою для Сербії. Також король Пе-тро є противний висиланню пропамятного письма. Зате наступник престола мав за-явити остро російському послови, що він не допустить ніколи до спинення Роснею висилки сего письма.

Після приватних вістей з Білгороду прайшло до острого спору між міністром Жівковичем а наслідником престола, кн. Юриєм. Жівкович випросив собі вмішу-ванє князя у несвої справи та яко єго військовий зверхник уділив єму нагани. Зате князь Юрий мав єго тяжко обидити і справу залагоджено лише в сей спосіб, що на приказ короля князь приневолений був перепросити міністра.

Росія дав до пізнаня, що бжає удержати європейський мир і не стерпить довше сербских вибриків. «N. fr. Presse» дістала іменно через свого дописувателя в Петербурзі вість з російського міністер-ства заграничних справ, що Росія в по-розуміню з иншими державами хоче за-пропонувати Австро-Угорщині хвилеву окупацию Сербії, аж до часу, поки там не поправдять ся відносини, які грозять вибухом війни. Чи ся проєкта буде виконана, годі знати. В австро-угорских дипломатичних кругах утвер-дило ся наслідком сего переконанє, що Росія не думает попірати неправних до-магань Сербії та що старає ся впливати на Сербію в мирочім дусі. Сербію мала ся вість перестрашити так, що она значно охолола вже зі свого новяничого зацєлу.

НОВИНКИ

— Календар. В середу: руско-кат.: Іза-дора преп.; римо-кат.: Полікарпа. — В че-твер: руско-кат.: Агатія муч.; римо-кат.: Кон-стантина.

— Похорони бл. п. пралата Ем. Булиньского відбули сьб в суботу при неавичайно числен-ній участі духовенства всіх трьох обрядів і світських людей та молодежи. Ще ввечері після відправи панахиди перенесено тіло покійника до церкви св. Юра. В суботу після парастасу і служби Божої, котру від-правив офіціял Ви. о. Білецький в сослуженю крилошан, відслужили похоронне богослуженє з лат. капітули о. сурфратан Бандурский і ін-фулат др. Рудольф Левіцький, др. Сльосарж, відтак з вірменської капітули С. Е. архієпи-скоп Теодорович з крилошанами Мошором і Петровичом. Опісля Впр. крил. І. Чавельский іменем митроп. капітули виголосив пращальне слово, в котрім зазначив незвичайну трудо-любивість і ревність покійника в духовних справах в консисторії і в шкільних в радї шк. кр., де покійник довгий час був пред-ставником митроп. Ординариату, а також єго чистий характер і добре серце для всіх, що потребувала поради і помочи. На похоронім богослуженю явив ся С. Е. Намісник з віде-президентом д-ром Дембовским і д-ром Кле-бергом і з членами ради шк. кр., а церковні церковне подвірє були переповнені вірними, знакомими і почитателями покійника. Після відправи послідного цілованя рушив похорон-ний похід під проводом офіціяла Білецького і митратів Туркевича і Фациевича (Перемиску капітулу заступав о. митрат і протонотар По-долинський) о 12 годині ул. Міцкевича, 3-го Мая, Кароля Людвика і Пекарекою на Личаківске кла-довище при сумнім співі хору питомців дух. семінарії і учеників академ. гімназії. На кла-довищі відправив наперед кс. канонік Сльо-сарж похоронне богослуженє, а відтак о. митрат Білецький панахиду, почім о. шамбелян др. Ю-рик в останне попращав вимовними словами покійника іменем катехити. Серед сумного співу «Вічная память» закрито гробницю кри-лошан, в котрій до останного суду спочав по-кійник, а всі учасники сумного обряду розій-

шли ся з щирим жалем по втраті праведного чоловіка і ревного труженника.

Замітно, що навіть в хвилі так сумній, бережений кожним людскими почуваннями пере-нятим чоловіком, «Діло» замість грудки землі на сьвіжу могилу вважало відповідним кинути грязюку задля того, що покійник не мав па-тенту на ідейного патріота з єго табору. Від-звиз сей націон.-демокр. дневника викликав навіть в єго найблизших сторонниках невдо-воленє задля такої безтактности. Крил. Ча-пельский і др. Юрий виказали вимовно на о-снові певніших інформацій, яке покійник мав значінє в радї шкільній кравів і як сповняв свої обовязки — Колиж «Діло» вважало відповідним піднести з доксом, що покійний був заступником голови «Kółek rol-niczych», то повинно було додати, що він вхо-див до відділу названого товариства як репре-зентант Консисторії.

— Проф. Ілярів Огоновскому вручено ми-нулої пятниці, дня 12. лютого, грамоту поче-сного члена Товариства ім. Котляревского. О год. 12 в полудне прибули до мешканя проф. Огоновского делегати відділу, др. Студинський, д. Александер Пісецький і д. Богдан Вахня-нин, а перлий в них промовив сердечно до проф. Огоновского, підносячи єго заслуги на на становиску голови товариства ім. Котля-ревского, єго тиху, заповідливу працю біля шкільних підручників та єго батьківскі відно-сини до гімназійальної молодежи. Після про-мови д-ра Студинського вручено проф. Ого-новскому елегантно викінчену теку з відно-відною адресою. Глибоко зворушений поче-сний член тов-а Котляревского подякував серд-ечно делегатам за слова признаня, почім по-чала ся щира розмова на тему потреб наших народних товариств.

— Відповідь на «опроверженія». В останнім (25. числі) нашої часописи подали ми два «о-проверженія», прислані нам з Коломиї, а нині містимо третє, хоть они не відповідають § 19 прасового закона. В якій цілі уложено єі «опроверженія», ми не знаємо, бо перше з них стверджує, що загальні збори коломийської «Самопомощи» за роки 1904 і 1905 скликано доперва при кінці 1906 року так, що в дійсности між скликанєм одних і других зборів минуло півтретя року. Була се груба неправильність против статута. Друге «опроверженіє» стверджує рів-нож, що «Торгово-промисленний союз» звинув євній коломийській мага-зин будьто би тому, що «перемѣнив євній устрій зь магазинного в євній комисійний и постановив євній перенесеніє зь Коломиї до Львова». А що «aller guten Dinge gibts drei», тож третє «опроверженіє» доносить, що «Карпатская Крамница в Яблоновѣ» не по-пала в ліквідацію лише «власть дѣлѣм опе-чатала, в євній наслідок євній чого и това-риській склепѣ мѣстят євній замкнений євній». Як пех, то пех!.. Було би без сумніву річю далеко разумнійшою, як би нам сих «опроверженій» взагалі не присилано, бо в сей спосіб лише розважковує ся справу: ми супротив так категоричних «опроверженій» зневолені подати деякі, дуже немилі «разо-блаченія». Коли ми подали новинку в 19. чи-слі нашої часописи п. в. «Перший стріл про-тив д-ра Дудикевича» то вчиняли се не тому, щоб нищити д-ра Дудикевича, бо і з полі-тичним противником уміємо бороти ся чесно, але тому, що москвофільскі політ. сецесионі-їсти закинули публично д-ру Дудикевичу, що він ще «не оправиль ся по себѣтвенной кризѣ в євній коломий-ских євній обществахъ», а хіба они зна-ли найліпше, про що пишуть. Про євній кризу д-ра Дудикевича «в євній коломийских євній обществахъ» знали ми ще в р. 1906, бо про неї розказували публично в віденьській каварні у Львові два сьвященники «твердого закала» з під Коломиї, з яких оден в р. 1906 ввійшов до «совѣта Самопомощи». А однак ми тоді не говорили про справу, бо кризу д-ра Дудике-вича ми вважали євній нещастєм. Колиж ди-рекция «Самопомощи» має відвагу сказати, що др. Дудикевич в євній «обществѣ» «ніколи

ніякого, ни малого, ни значного займа не требовавѣ, не получавѣ и не бравѣ и що вже для того самого не могли єго политичні при-ятели за него займи покрывати и дѣйстви-тельно не покрывали», то ми зневолені за-значити, що се твердженє не згід-не з правдою. «Займи» д-ра Дудикевича перевисили в першій половині 1906 року суму двацяті тисяч корон. Вони були при-чиною, що загальних зборів «Самопомощи», мимо ургєнсєв державних властей не склику-вано. З покритєм сих «займовѣ» треба було дуже спішити ся... І з помочю д-ру Дудике-вичеви прийшов др. Лев Алексєвич, який стягнув до «санацийной комисії» ще трох лю-дей: ради. Корвила Проскурницького, ревідента Івана Лісковацкого і дідича Юстина Малецко-го, щоби витягнути д-ра Дудикевича з дуже тяжкої ситуації та розвязати єму руки перед виборами до парламенту. Завдяки мастковим відносинам п. Юстина Малецкого санацию «займовѣ» д-ра Дудикевича, зятягнену в «Са-мопомощи» та ще деінде на суму поєвній 30 тисяч корон, переведено успішно. В части за-потребовано на се позичок в деяких фінансо-вих інституціях, в части покрито «займи» і спадкові легати векселями, а на решту грошей, яких треба було до санаций, виставило трьох членів «санацийной комисії» довжний скрипт на суму 12 тисяч корон. Сей довжний скрипт зложено в «Самопомощи» а що за него одвічає др. Дудикевич, а не єго підписані приятели, про се надзирающий «Со-вѣтъ Самопомощи» дуже добре знає. По щож тут крутити? Ми могли би ще деєвній більше сказати, але не хочемо. Фактом однак є, що на недавнім «собранію Народного Совѣта» о-ден з членів «санацийной комисії» не робив в сей справі ніякої тайни і раз в привієвній друго-го члена, а в другє в привієвній третого члена сей комисії подавав перед зібраними сьвяще-никами і світскими людьми на тему «кризи д-ра Дудикевича в євній коломийских євній обществахъ», про яку заговорили послє сецесионі-сти, дуже точні... і інтересні інформації. Від свідків сих реєвній ми розвідали ся про справу «на тепло», але не порушували її так довго, доки нам «опроверженія» коломийских «обществѣ» не закинули в очі неправди.

— Спростованє. III) Почтенна Редакціо! В євній новинцѣ «Перший стріл против д-ра Дудике-вича», помѣщеній в євній газетѣ «Руслан» ч. 19 зь 24-го сѣчня (6-го лютого) 1909. сказано межє прочимѣ, що «завдяки д-ру Дудикевичеви попала в ліквідацію „Подкарпатская Крамница“ „Подкарпатской Крамници“ на дѣлѣм Покутью нема и та вѣстка відносить ся очевидно до „Карпатской Крамници в Яблоновѣ“, именемѣ котрой просимо на осно-вѣ § 19 зак. о печ. о умѣщенє слѣдуючого опроверженя: Неправдою єсть, що „Карпат-ская Крамница в Яблоновѣ“ попала в лик-відацію и тимѣ вже самимѣ неправдою єсть, що то сталоє завдяки д-ру Дудикевичеву. За то правдою єсть, що завдяки д-ру Дудикевичу «Карпатская Крамница в Яблоновѣ», осно-вана в 1888 и упавша вже в 1891, в 1894 була обновлена и зреорганизована, истаєє до нинѣ, має в Яблоновѣ в євній самѣмѣ рынку одну будовельну площу и 7/10 частєв муро-ваного дому, в євній котрѣмѣ мѣстятєє товари-ській склепѣ. А що остальні 3/10 частє сего дома принадлежатєє жидамѣ, котри ани ихѣ не хотятєє продати „Карпатской Крамницѣ“, ани не хотѣли причинитєє до конечного об-новленя дома, то власть дѣлѣм опечатала, в євній наслідок євній чого и товариській склепѣ мѣстятєє бутл замкнений, бо другого помѣщеня на склепѣ не можєє було найти в Яблоновѣ. „Карпатская Крамница“ выступила противєє спѣввластителѣв на судову дорогу о знесе-нєє спѣввласности и якѣє лишєє спѣввласность буде знесена, „Карпатская Крамница“ присту-пить або до обновленя виключно свого уже дому, або до будови нового дому на своей площѣ. О ліквідації „Карпатская Крамница“ и не думает, маючи двѣєє цѣлкомѣ необтяжєєни реальности и не будучи, кромѣєє свого бѣжучо-го рахунку в коломийской «Самопомощи», ни-кому ничѣє винною. Яблоновѣ, 28-го января

10-го февраля) 1909 г. — Дирекція «Карпатської Крамниць» Товариства зареєстрованого съ ограниченою порукою. (Підпис нечиткий).

— Відновлене Успенської церкви у Львові. Ставропігійський інститут яко виставитель Успенської церкви має відновити сю церкву коштом кількох сот тисяч корон. Плян іконостасу і внутрішніх мальовил предложив вже артист-маляр Йосиф Білий, а решту пляну викінчує артист-маляр Макаревич.

— Баль «Бандуриста» дня 13. с. м. випав величаво. До лявсіра стануло 96 пар. Шеста фігура першого кадрили виїшла під проводом панів Чапельського, Шухевича і Гутковського незвичайно мальовничо. Шість рядів пань закрутили водирі в вир. До рядів пань причеплені були ряди панів. Вир серединою ясний як морска піна, краями чорний як глибока вода, обняв ширину цілої салі «Народного Дому». Філі виру розкрутили ся відтак жваво назад з середини до берегів салі. При коломийці загуляло вісьмох панів покуцький танець «аркан». На сей танець звернув увагу п. Гутковський і вивчив его. Музика грала до него оригінальну покуцьку мелодию. Забава йшла від серця. Конець мясниця зближав ся, а баль «Бандуриста» замикає ряд чотирох руских балів, які нам сегорічні мясниці принесли. Пані бавили ся знаменито, бо панове не стояли на своїм «острові» посеред салі лише яко видці. Охота до гульби огорнула всіх.

В своїх оповістках просив комітет, щоби гості прийшли в костюмах. Двацять вісім пань появило ся в народних строях. В гарній оригінальній бойківській ноші відбивала панна Неб. Тут знати було правдивий артистичний змісл. Шкода, що і інші пані не впали на гадку одіти оригінальний стрій з котрого небудь галицького села. Уживаний у нас на забавах «український стрій» знаний зі своєї пестрости, переїв ся вже видцам. Треба знайти щось нового, щось більше артистичного. Чи не можна би ввести в жіночі народні строї більше етнографічної докладности? Нехай пані спробують виступити на балах в народній ноші свого повіту. Взяти взірці з Лемківщини, Бойківщини, Підгір'я, Покутя, Поділля, Гуцульщини! Народний стрій, який пані тепер звичайно видумкуть, лучить за багато окрас і перейшов за дуже в шаблон: Пестрі запаски, пребогато вишиті сорочки, вязки широким бинд при косі, грубі жмути різноокрасих кораликів під шеею мучать око. Завернім до народу! Пригляньмо ся, як ходять Галичанки і відтворім «народний стрій» з етнографічною вірністю.

Між панями бачили ми три звинні циганочки і одну Турчинку, котра по заведеню конституції в Туреччині загостила до Львова. В чорній спідниці і оригінально обдуманій блюзці з червоної гази виглядала прегарно панна Как яко фантастична ліселья. З держави Мікада Мутеугіто прибула на баль «Бандуриста» Япанка Хо-Хо-Сан в цвітвистім кімоно. Як мене панове впевняли, говорила плавно по руски. Се є доказом, що нас в Токіо шанують. Знаєте шевченківск. русалки? Одна з них з розпущеним волосем, в рожевій шапчині, з двома цвітвистими на голові чарувала чорними очима всіх козаків.

Прегарну білу сукню, окрашену гірляндами з рож мала на собі пані Крс. Рожева сукня обкидана білим серпанком панни Бриз, синя сукня з червоною рожею в волосю панни Мтр, біла сукня фальбанкова обчіплена фіялками панни Дар, рожева сукня з серпанковою, рожевою окрасою в волосю панни Озр, тисава сукня накинена чорнявою прозрочною матерією пані Ржи звертали на себе загальну увагу. В оригінальнім, гуцульскім одязі, в ходаках був лише пан Арт. На білих, вибваних цвяхками ремнях перевішені мав через плечі прегарно вибвану порошницю і металеву дзьобенку. Шістьох панів одітих було в козацькі строї, оден в сільський парусоцький стрій з околиць Тернополя а оден прибув яко торреадор з Іспанії. Саля окрашена була килимами а галерія численними видамими. На чолі

галерії для музики виділа бандура, знак товариства. Порядок танців подано на малесеньких бандурах. Гарний помисл!

Бб.

Оповістки.

— Зі станиславівської епархії. О. Іван Гордієвський, парох Шманьковець, зістав іменованний греміяльним крилошанином станиславівської капітули, парохом при катедральній церкві в Станиславові та референтом і радником еписк. Консисторії. — Розписано конкурсу на Шманьківці, скальського деканата, з речинцем до 1. марца с. р. — Увіянені оо.: Іван Любонич з сотрудицтва в Горохолії, Іван Деревянка з сотр. в Косові, чортківського дек. і Мих. Лукавський з сотр. в Монастирськах. — Введені оо.: Юліян Кисілевський, б. сотр. в Кобаках яко сист. сотрудинок в Петриліві, Ів. Деревянка яко сотр. в Паушіві, Корн. Стрийський, неопресвітер, яко сотр. в Горохолії, Ів. Любонич яко сист. сотр. в Тисьмениці, Гр. Зінко яко прив. сотр. в Озерянах, скальського дек., і Вас. Клим. Медичкий яко сист. сотр. в Обертині. — Відпустку для покріплення здоровля дістав о. Алекс. Сабат, парох в Річці, на 3 місяці.

— На потреби руского Товариства педагогічного у Львові зложив на мої руки знаменитий артист, п. Модест Менцінський квоту 50 корон, про що виділ Товариства отсим повідомляю. — К. Студинський.

— На будову рускої каплиці в Клепарові к. Львова прислав на наші руки Вп. о. Ніль Богдан Ломницький, парох Гребенного, 5 К. З попередними є разом 10 К.

Наука, штука і література

— Господар і Промисловець, орган «Крєвного слова господарско-молочарского в Стрию», в ч. 3. з 5. лютого 1900 містить отей статі: Про крамьніці, нап. Богдан Дуткевич. — Про спілки молочарскі, їх уряджене та діловодство, нап. о. Остап. Нижаяковський. — Ради для пасічників. — Поясненє о ґрунтових книгах або табулї. — Весячина і т. д. — «Госп. і Пр.» виходить в Стрию кожного 5. і 20. місяця і коштує 2 К річно.

Телеграми

з дня 16. лютого.

Білгород. Заповіджена на оводі проти австрійска демонстрация не відбула ся. Сербске міністерство загр. справ пересвідчило вічевий комітет, що Австрия не стерпіла би дальшої провокації.

Бунарешт. Небавком мають розночаги ся переговори з Австро-Угорщиною що до заключеня торгового договору з Румунією.

Відень. Кружляє чутка, що міністер-земляк Абрагмович в сих днях подасть ся до двмісії. Его наслідником має бути др. Гломбінський, а презесом польского кола має стати гр. В. Дзвудинський.

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до виробу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно.

На складі:

Дім комісово тоговельний

І. Зубика

18(1—?) Львів, ул. Млинарска ч. 2.

Др. К. Левахтовський
Львів, пл. Талицька 7. (наг Централь. кавархею).

Витяганє, пльомбованє, вставлюванє зубів без болю.

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляренского, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 120 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільскі і козацькі, альбоми, перфума, спінки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склади «Сокільского Базару» у Львові і Стрию.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперці з першої галицько-русної фабрики Евгєна Білінского в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святичениках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 28. лютого 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомат	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомат	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.